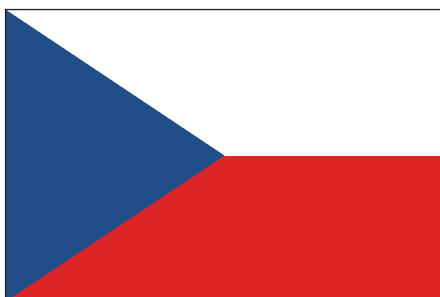

Nowoczesne rozwiązania w miejskim transporcie publicznym w państwach Inicjatywy Trójmorza

Czechy

Charakterystyka państwa

Czechy - państwo śródlądowe w Europie Środkowej, o powierzchni 78 868 km².¹ Od północy graniczy z Polską, od zachodu i północno-zachodu z Niemcami, od południa z Austrią, a od wschodu ze Słowacją. Stolicą i największym miastem Czech jest Praga. W roku 2021 liczba ludności w tym kraju wynosiła 10 701 777.² Krajem członkowskim Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r. Czechy są republiką parlamentarną z trójpodziałem władzy. Organem ustawodawczym jest dwuizbowy parlament składający się z:

¹ https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_pl#population (dostęp: 16.07.2021)

² Tamże

- Senatu – izby wyższej, składającej się z 81 senatorów, wybieranych na 6 lat, wyłanianych w wyborach większościowych. Skład Senatu odnawiany jest co 2 lata w 1/3 składu,
- Izby Poselskiej – izby niższej, składającej się z 200 posłów, wybieranych na kadencję 4-letnią, wyłanianych za pomocą systemu proporcjonalnego.

Władzę wykonawczą stanowią prezydent wybierany na 5-letnią kadencję oraz rząd z premierem na czele.³ Władza sądownicza w imieniu Republiki sprawowana jest przez niezależne sądy. Konstytucja wśród organów wymiaru sprawiedliwości wymienia: Sąd Najwyższy, Najwyższy Sąd Administracyjny, sądy główne, wojewódzkie oraz powiatowe. Czeskie sądownictwo jest czterostopniowe, a postępowanie sądowe – dwuinstancyjne.⁴

W Czechach obowiązuje czterostopniowy podział administracyjny – na kraje, gminy III, II i I stopnia. Praga, jako jedyne miasto wydzielone, ma status kraju i stolicy. Obecny podział administracyjny obowiązuje od 2000 roku. Obejmuje 13 krajów samorządowych, które są jednostkami samorządu terytorialnego z własną administracją oraz 7 okręgów terytorialnych dla licznych instytucji państwowych.⁵

Do największych czeskich miast należą:

- Praga - stolica i największe miasto Czech, położone w zachodniej części kraju, w środkowej części krainy Czechy, nad Wełtawą. Jest miastem wydzielonym na prawach kraju, będąc jednocześnie stolicą kraju środkowoczeskiego. Wg danych na 2019 r. liczba mieszkańców wynosiła 1 324 277 mieszkańców.
- Ostrawa - miasto w Czechach przy północnym krańcu Bramy Morawskiej, na granicy Śląska Cieszyńskiego, Śląska Opawskiego i Moraw. Na podstawie danych z 2019 r. zamieszkiwane przez 287 968 osób.
- Brno - miasto statutarne na Morawach w Czechach, położone w południowo-wschodniej części kraju u zbiegu rzek Svatavy i Svitavy. Mimo, iż nie jest stolicą Czech, mają w nim siedzibę centralne, najważniejsze instytucje wymiaru sprawiedliwości. Wg danych na 2019 r. populacja wynosiła 381 346 mieszkańców.
- Pilzno - miasto położone w zachodnich Czechach, stolica kraju pilzneńskiego i kraju zachodnioczeskiego. Na dzień 01.01.2020 r. liczba ludności wynosiła 174 842 mieszkańców.⁶

Przykładowe rozwiązania w publicznym transporcie zbiorowym w Czechach

System transportu publicznego w Pradze od dawna uważany jest za wiodący nie tylko w Europie, ale i na całym świecie. W 2010 roku FIA (Fédération Internationale de l'Automobile) uznała praski transport publiczny za czwarty najlepszy w Europie. Nowy światowy raport Sustainable Cities Mobility Index 2017 opracowany przez analityków z grupy projektowej, inżynierskiej i konsultingowej Arcadis umieścił Pragę na piątym miejscu na świecie.⁷ Warto podkreślić, że to właśnie Praga zajmuje trzecie miejsce wśród najwyżej sklasyfikowanych miast europejskich w Indeksie Mobilności Zrównoważonych Miast 2017 dzięki dobrym wynikom uzyskanym za sprawą rozwiniętej infrastruktury, wydajnych systemów metra i zaangażowaniu w zielone technologie.⁸ Rada Miejska Pragi zatwierdziła Plan Zrównoważonej Mobilności dla Pragi i obszaru metropolitalnego. Dokument ten przedstawia długoterminową strategię zgodną z globalnym trendem zmniejszania emisji dwutlenku węgla poprzez zapewnienie dostępnego transportu publicznego i towarowego,

3 https://pl.wikipedia.org/wiki/Ustr%C3%B3j_polityczny_Czech (dostęp: 16.07.2021)

4 https://pl.wikipedia.org/wiki/Wymiar_sprawiedliwosci_w_Czechach (dostęp: 16.07.2021)

5 https://pl.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Czech (dostęp: 16.07.2021)

6 <https://pl.wikipedia.org/wiki/Czechy> (dostęp: 16.07.2021)

7 „Prague Transportation System Ranked Fifth Best in the World”, Prague Convention Bureau, Arcadis, <https://pragueconvention.cz/hot-news/prague-transportation-system-ranked-fifth-best-in-the-world/> (dostęp: 29/03/2021).

8 „Sustainable cities mobility index 2017”, Arcadis, <https://arcadis.com/en/global/our-perspectives/sustainable-cities-mobility-index-2017/> (dostęp: 29/03/2021).

poprawę stanu środowiska i zwiększenie bezpieczeństwa transportu.⁹ Również wart podkreślenia jest proces SUMP¹⁰ Opawy, który został opracowany zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej i z dużym zaangażowaniem mieszkańców. W rezultacie prac powstał realny dokument określający długoterminową wizję i kierunki rozwoju miasta w zakresie mobilności do 2020 roku, opracowany w zaledwie 22 miesiące i przyjęty przez miasto w czerwcu 2015 roku. Zidentyfikowane zostały 3 scenariusze rozwoju, oparte na podziale zadań przewozowych: scenariusz „optymistyczny” zakładał redukcję udziału podróży samochodowych do 20%, „średni” do 33%, natomiast scenariusz „niski” do 40%. Spośród wymienionych i w oparciu o dostępne środki finansowe, miasto zdecydowało się podążać „średnim” scenariuszem, opartym o 19 działań skoncentrowanych na bezpiecznej infrastrukturze rowerowej, pieszej i drogowej, zarządzaniu parkowaniem, promocji transportu zbiorowego i zarządzaniu mobilnością mieszkańców.¹¹

Na początku 2019 r. w Pradze eksploatowane były cztery autobusy elektryczne e-busy. Do 2021 roku zaplanowano zakup kolejnych 15 e-busów. 12 kolejnych autobusów elektrycznych planuje również związek przewoźników 3ČSAD. W latach 2014–2018 liczba samochodów elektrycznych na czeskim rynku wzrosła 4-krotnie – do ponad 2 tys. pojazdów (Krajowy plan dotyczący bezemisyjnej mobilności zakłada, że do 2030 roku liczba samochodów elektrycznych zwiększy się do 250 tys.)

W ostatnich latach coraz bardziej popularne stało się wykorzystywanie rowerów elektrycznych w usługach turystycznych w miastach. Rośnie także zapotrzebowanie na usługi car-sharingowe.

W latach 2014–2017 w Czechach otwieranych było ok. 150 stacji ładowania rocznie. Najwięcej stacji należało do dużych operatorów funkcjonujących na rynku elektroenergetycznym. W 2019 r. sieć stacji składała się z 90 stacji szybkiego ładowania i 58 stacji standardowych (ładowanie półszybkie), z czego 70 stacji zlokalizowano w Pradze.¹²

9 Gorazd C., „Prague Sets Its Sustainable Mobility Plan to the Year 2030”, [w:] Kongres-Magazine.eu, <https://kongres-magazine.eu/2019/07/prague-sets-its-sustainable-mobility-plan-to-the-year-2030/> (dostęp: 29/03/2021)

10 Projekt Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.

11 „SUMP w Opawie (Czechy)”, [eltis.org, https://mobilnagdynamia.pl/sump/317-sump-w-opawie-czechy/](https://mobilnagdynamia.pl/sump/317-sump-w-opawie-czechy/) (dostęp: 29/03/2021).

12 „Elektromobilność w Polsce na tle tendencji europejskich i globalnych” pod redakcją naukową Jerzego Gajewskiego, Wojciecha Paprockiego i Jany Pieriegud, Warszawa 2019